

P R A V I L N I K

o tehničkim radovima za izvršenje Zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikim posedima

Član 1.

Po ovom Pravilniku izvršiće se tehnički radovi na onim velikim posedima, kod kojih još nisu utvrđeni objekti po instrukciji Ministra za agrarnu reformu od 27 marta 1925 g. br. 12500 za agrarno-tehničke radnje kod izvodjenja naredbe Ministra za agrarnu reformu o utvrđenju objekata i suejekata, a koji dolazi u obzir za eksproprijaciju.

Član 2.

Tehnički radovi sastoje se iz :

- 1) triangulacije ;
- 2) poligonisanja;
- 3) detaljnog premera ;
- 4) obeležavanja svih medja u smislu čl. 10 Zakona o katastru zemljišta od 19 decembra 1928 god. Službene novine br. 14-VIII/32 od 18 januara 1929 godine ;
- 5) stabilizacije trigonometrijskih, poligonih i malih tačaka po katastarskim propisima, i
- 6) izrade planova i svih tabelarnih pregleda na osnovu kojih će se izvršiti eksproprijacija i ista provesti u zemljišnim knjigama i katastru zemljišta.

Član 3.

Triangulacija će se obaviti samo u onim slučajevima, kada pojedini kompleks zemljišta, koji se mora premeravati, premašuje površinu od 150 hektara odnosno 261 kat. jut. (Čl. 8 Zakona o katastru zemljišta od 19 decembra 1928. g. Službene novine br. 14-VIII/32 od 18 januara 1929 god.).

Član 4.

(1) Stabilizacija trigonometrijskih tačaka ima se izvršiti po Pravilniku Ministarstva finansija br. 91.133/V od 30 oktobra 1929 god. o katastarskom premeravanju I deo (triangulacija).

(2) Isto tako se ima izvršiti stabilizacija poligonih i malih tačaka, a po Pravilniku Ministarstva finansija br. 1432/V od 15 januara 1930 god. o katastarskom premeravanju II deo (poligona i linijska mreža).

Član 5.

(¹) Obeležavanje meda kompleksa i svih novih posedovnih medja, koje nastaju usled deoba, izvršiće se pre konačnog premeravanja u smislu čl. 10 Zakona o katastru zemljišta, a na način predviđen u čl. 27—70 naročito čl. 61 Pravilnika Ministarstva finansija od 15 januara 1930 god. br. 1433/V III deo o katastarskom premeravanju.

(²) Isto tako moraju se omedjiti trajnim belegama i svi objekti, koji služe javnoj upotrebi, u koliko prelaze preko kompleksa, koji se premeravaju.

Član 6.

Za snimanje detalja važe odredbe Pravilnika o katastarskom premeravanju III deo, pomenutog u prethodnom članku.

Član 7.

(¹) Izrada potrebnih planova kako za zemljišno-knjižne vlasti, tako i za katastar izvršiće se po propisima Pravilnika Ministarstva finansija od 15 januara 1930 br. 1435/V, V deo o katastarskom premeravanju u vezi sa odredbama katastarskog Pravilnika VII deo II odeljak Ministarstva finansija br. 1437/V od 15 januara 1930 god. kao i Pravilnika Ministarstva pravde za vođenje zemljišnjih knjiga br. 18450 od 17 februara 1931 god. (Službene novine br. 64-XIX/120 od 21 marta 1931 god.).

(²) Za računanje površina svih promenjenih parcela kao i onih, koje nastaju usled deobe, važe takodje odredbe napred pomenutih Pravilnika V deo kao i VII deo II odeljka.

Član 8.

Uz deobne planove (situacione planove) treba izraditi tabelarne preglede (deobne tabele), koji imaju da sadrže ove podatke :

- 1) broj parcele (topografski broj) po katastru i po zemljišnoj knjizi, kao i broj posedovnog lista i broj zemljišnoknjižnog uloška ;
- 2) naziv potesa (rudine), a po mogućstvu i zvano mesto ;
- 3) kultura (način obrade zemljišta) i to :
 - a) po stanju katastra na dan 27 februara 1919 godine ;
 - b) po stanju zadnjeg katastra ;
 - c) po stanju u prirodi u vremenu premeravanja ;
- 4) klasu (bonitet) za svaku kulturu i to :

a) po stanju, kako je bila upisana u katastru 27 februara 1919 god.;

b) po stanju zadnjega katastra i

c) po stanju katastra u vremenu premeravanja.

Kod parcela, za koje će se u toku utvrđivanja objekata ili prilikom premeravanja naići na promene u kulturi, treba u primedbi tabelarnog pregleda navesti promenu kako bi katastarske vlasti mogle izvršiti klasiranje takvih kultura pre no što se deobni planovi ustupe zemljišnoknjižnim vlastima na provodjenje;

5) površinu parcele po katastru, po zemljišnoj knjizi i po prirodi u metarskom, odnosno u hvatskom sistemu, već prema tome, kako se površine parcela vode u katastru odnosno u zemljišnim knjigama;

6) katastarski čisti prihod prema stanju od 27 februara 1919 god.;

7) lične podatke:

a) porodično ime,

b) puno očevo ime (u koliko je to potrebno i uobičajeno)

c) rođeno ime vlasnika odnosno posednika,

d) mesto stanovanja i broj kuće.

Mesto stanovanja i broj kuće treba upisati na način propisan u čl. 2 i 14 Upustva br. 1706/V od 20 januara 1931 god. uz Pravilnik Ministarstva finansija od 15 januara 1930 god. br. 1436/V, VI deo I i II odeljak o klasiranju zemljišta, o izradi katastarskog operata i njegovom izlaganju (Službene novine od 13 februara 1931 god. br. 33-IX/51);

8) zemljište, koje spada pod koju vodnu zadrugu kao i klasu vodoplavnog doprinosa;

9) zemljište sa podzemnom drenažom uz naznaku, da li je podeljeno ili ne;

10) visinu oštete prema § 28, 29, 30, 32, 33, 35 i 36 Zakona o likvidaciji itd. od 19. juna 1931 god. i Pravilnika br. 45484/VI-a od 18 jula 1931 god. o povećanju odnosno snižavanju oštete;

11) godišnje anuitet oštete;

12) prinos za kolonizacioni fond po § 47 Zakona o likvidaciji:

a) ranijeg vlasnika (velikog posednika); i

b) agrarnog subjekta (novog vlasnika);

13) daljna dva prazna stupca služiće za eventualne pribe-

leške, za koje bi se tokom postupka pokazala potreba da se unesu u tabelarni pregled.

Član 9.

(¹) Tabelarni pregled (deobna tabela) sastoji se iz dva dela: staro (dosadašnje) stanje i novo stanje.

(²) U prvi deo tj. u staro stanje tabelarnog pregleda ulaze svi podaci prema katastarskim i zemljišno-knjižnim propisima, a osim toga svi podaci, koji su potrebni za utvrđivanje objekata.

(³) U drugi deo tog pregleda upisuju se svi ostali podaci, potrebni za provodjenje eksproprijacije u zemljišnim knjigama, i katastru zemljišta u pogledu svih onih promena, koje su nestale u vlasništvu usled eksproprijacije ili na ma koji drugi način u ostalim katastarskim podacima.

(⁴) Ovi će se podaci upisivati u tabelarni pregled postepeno, prema potrebi i kako to postupak bude zahtevao.

(⁵) Obrazac tabelarnog pregleda prileži ovom Pravilniku.

Član 10.

(¹) Prilikom sastava tehničkih podataka treba imati u vidu odredbe Zakona o zemljišnoknjižnim deobama, otopisima i pripisima od 31 decembra 1930 (Službene novine br. 62-XVIII/105 od 19 marta 1931 god. kao i Pravilnika za vodjenje zemljišnih knjiga br. 18450 od 17 februara 1931 god. (Službere novine br. 64-XIX/120 od 21 marta 1931 god.). naročito §§ 154 do 156; dalje katastarski Pravilnik br. 1437/V Ministarstva finansija od 15 januara 1930 god. VII deo II odeljak (Službene novine br. 212-LXXV/460 od 17 septembra 1930 god.).

(²) U koliko će se premeravanje vršiti u onim opštinama, gde još ne postoji katastarski premer dolazi u obzir čl. 19 katastarskog Pravilnika Ministarstva finansija od 22 novembra 1929 god. br. 93.950/V, VII deo I odeljak (Službene novine br. 292-CXXII od 12 decembra 1929 god.).

Član 11.

U pogledu numerisanja usled deobe novo nastalih parcela važe odredbe §§ 48—50 Pravilnika za vodjenje zemljišnih knjiga i čl. 137 do 165 katastarskog Pravilnika VII deo II odeljak, navedenih u prethodnom članu.

Član 12.

Način premeravanja, dozvoljena odstupanja kod merenja uglova i strana kao i kod računanja površina, način izravnjanja i postupak kod svih tehničkih računskih radova obrazloženi su u katastarskim Pravilnicima, pomenutim u prethodnim članovima a tablice dozvoljenih odstupanja priložene su tim Pravilnicima.

Član 13.

(¹) Sve promene u kulturi celih parcela kao i delova parcela moraju se pribeležiti u tabelarnom pregledu u stupcu „Primedba“, odnosno snimiti, a katastarske vlasti će postupiti po odredbama katastarskog Pravilnika VI deo I odeljak br. 1436/V od 15 januara 1930 god. pomenutog u čl. 8 tač. 7 slovo d) ovog Pravilnika, a u vezi sa odredbama iz čl. 202 do 208 katastarskog Pravilnika VII deo II odeljak dr. 1437/V od 15 januara 1930 god. navedenog u čl. 10 ovog Pravilnika, a shodno odredbama iz čl. 3 i 43 Pravilnika Ministarstva finansija br. 27160 od 8 marta 1929 god. o radu i nadležnosti oteka za katastar i državna dobra pri Finansijskim direkcijama i o radu i nadležnosti katastarskih uprava (Službene novine br. 63-XXVII od 16 marta 1929 god.).

(²) U tom cilju i radi ubrzanja radova na klasiranju parcela promenjenih u kulturi, agrarne odnosno opšte upravne vlasti će elaborirati, koje treba dopuniti novim kulturama i klasama, dostaviti nadležnoj Finansijskoj direkciji, oteku za katastar i državna dobra na postupak.

(³) Sve promene uopšte kao i u kulturi provešće katastarske uprave u katastarskom operatu tek pošto se provedu u zemljišnoj knjizi, kako bi nesmetano mogle biti primenjene odredbe § 65 Zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikim posedima.

Član 14.

(¹) Sve pomenute tehničke radove vršiče :

- 1) tehnički organi Ministarstva poljoprivrede ;
- 2) ovlašćeni inženjeri i geometri, koji imaju ovlašćenje za vršenje civilne geometarske prakse, izdato od strane Ministarstva finansija na osnovu postojećeg Pravilnika o polaganju stručnog geometarskog ispita, ili tehnička preduzeća, koja imaju predstavnika sa tim ovlašćenjem.

(²) Ako bi bilo potrebno i celishodno da tehnički organi Ministarstva finansija izvrše te radove na pojedinim komplek-

sima, odnosno posedima, može Ministarstvo finansija po prethodnom sporazumu sa Ministarstvom poljoprivrede ove radove izvršiti po svojim tehničkim organima.

Član 15.

(¹) Ugovore o izvršenju tehničkih radova po ovom Pravilniku sa licima iz čl. 14 stav 1 tač. 2 zaključivaće zainteresovana lica (§ 76 Zakona o likvidaciji agrarne reforme) neposredno, a uz odobrenje Ministarstva poljoprivrede. Ako ne dodje do sporazuma, Banska uprava izdavaće te tehničke radove putem licitacije, takodje uz odobrenje Ministarstva poljoprivrede.

(²) Banska uprava odrediće zainteresovanim licima rok, u kome mogu da zakluče ugovor o izvršenju tehničkih radova. Ako se u tom roku ne bi došlo do sporazuma, izdaće tehničke radove Banska uprava putem licitacije.

(³) Ugovori i zapisnici o licitaciji oslobođeni su po § 77 Zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikim posedima od 19. juna 1931 god. svih državnih i samoupravnih taksa. Isto tako oslobadaju se preduzimači od naplate taksa iz Tarife IV Zakona o katastru zemjišta za kopije iz katastarskih planova prepise i izvode (izvatke) iz katastarskog operata koji su im potrebni za radove po ovom Pravilniku.

Član 16.

Svaki ugovor odnosno zapisnik o licitaciji po tehničkim radovima mora da sadrži :

- 1) lične (osobne) podatke poslodavaca i preduzimača ;
- 2) objekat tehničkih radova sa naznačenjem velikog posjednika ;
- 3) površinu celog objekta po katastru ;
- 4) površine pojedinih nevezanih delova velikog poseda po katastru ;
- 5) opis potrebnih radova za pojedine komplekse ;
- 5) cenu za izvršenje tehničkih radova od celog velikog poseda, odnosno od pojedinih nevezanih kompleksa po jednom katastarskom jutru, odnosno jednom hektaru ;
- 7) rok, u kome se radovi moraju izvršiti ;
- 8) izjavu preduzimača, da mu se u smislu čl. 21 ovog Pravilnika na ime kaucije zadrži 10% od predujma ;
- 9) način isplate ugovorene cene kao i povrćaj predujmova zadržanih po čl. 21 ovog Pravilnika na ime kaucije.

10) obavezu, da će preduzimač izvršiti sve tehničke radove po postojećim katastarskim i zemljišno-knjižnim propisima, a naročito, da će izvršiti triangulaciju, kada se premer odnosi na površinu preko 150 hektara (261 jut.) u jednom kompleksu, da će propisno izvršiti stabilizaciju trigonometrijskih i poligonih tačeka, dalje da će premeravanje izvršiti na osnovu prethodnog omedjavanja parcela u smislu čl. 10 Zakona o katastru zemljišta i da će sve tehničke kancelarijske radove izvršiti po propisima zemljišnoknjižnih vlasti i katastra zemljišta i da dozvoljava, da mu se obustavi rad i razreši ugovor bez ma kakve otštete za radove već izvršene do dana obustave rada, ako bi se ogrešio o obaveze ugovora;

11) obavezu, da će u svako doba omogućiti katastarskim vlastima nadzor i pregled nad terenskim i kancelarijskim radovima, koji će se pregled vršiti od strane inspekcijonih organa Finansijske direkcije, oteka za katastar i državna dobra, o trošku preduzimača.

Član 17.

(¹) Nadzorni organ će smesta obavestiti Bansku upravu, Ministarstvo poljoprivrede i Ministarstvo finansija, ako prilikom revizije bude utvrdio, da se preduzimač ne pridržava uslova ugovora.

(²) Banska će uprava na to postupiti u smislu čl. 16 tač. 10 Pravilnika i predati rad novome preduzimaču prema propisima ovoga Pravilnika.

(³) Jednako će Banska uprava postupiti ako se preduzimač ne pridržava utvrdjenih rokova, u koliko Ministarstvo poljoprivrede ne nadje za shodno, da mu taj rok produži.

Član 18.

Preduzimač ne može prenositi na treće lice svoja prava i obaveze ni delimično ni u celini bez prethodnog odobrenja Ministarstva poljoprivrede, koje mu može odobriti taj prenos pod uslovom, da i dalje solidarno snosi odgovornost za posao.

Član 19.

Ako preduzimač padne pod stečaj, ugovor se raskida, ali poslodavac može primiti ponudu njegovih poverilaca, da isti preduzimač ugovorene radove dovrši pod istim uslovima.

Član 20.

Ako preduzimač umre, Ministarstvo poljoprivrede će raskinuti ugovor i odluku o tom dostaviti nadležnoj sudskoj vlasti i naslednicima. Za onaj deo posla, koji je dovršen i bude primljen, isplatiće se zarada zakonitim naslednicima. Nagrada za nedovršene radove isplatiće se prema procenti ispravno izvršenih radova.

Član 21.

Način isplate predviđa se uslovima ugovora odnosno zapisnika licitacije. Ako preduzimač u toku rada, a prema uslovima ugovora odnosno zapisnika o licitaciji, zatraži da mu se isplati deo ugovorene sume, to će mu se ista za već dovršene delove tehničkih radova isplaćivati u obliku predujmova a na osnovu prethodnih revizija inspektionog organa Finansijske direkcije, otkesa za katastar i državna dobra. Visinu pojedinog predujma utvrdiće taj inspektioni organ. Kod isplate zadržaće se na ime kaucije 10% od svakog predujma.

Član 22.

Ugovor odnosno zapisnik o licitaciji veže preduzimača, čim ga potpiše. a poslodavca, kada ugovor odnosno zapisnik o licitaciji odobri Ministarstvo poljoprivrede.

Član 23.

Preduzimač je dužan da izvrši ugovoreni posao prema uslovima dobro, solidno i na vreme.

Član 24.

Elementarne nepogode, kao i opšta obustava rada od strane radenika, daju preduzeću pravo da zatraži produženje roka ugovorenog posla, ali nema prava da traži naknadu štete.

Član 25.

Za svaku štetu pričinjenu trećim licima vršenjem ugovorenih radova odgovara preduzimač.

Član 26.

(¹) Isplatu osoblja, radenika i materijala dužan je preduzimač vršiti uredno prema zakonskim odredbama.

(²) Instrumente, alat i materijal za vršenje premera kao i materijal za izradu planova i ostalih pismenih radova nabavlja

sam preduzimač. Instrumenti moraju biti takve konstrukcije, da se njima može postići tražena tačnost, a materijal za belege mora odgovarati propisima iz čl. 61 katastarskog Pravilnika III deo.

Član 27.

(¹) Inspekциони organ Finansijske direkcije odseka za katastar i državna dobra ima pravo, da prilikom revizije traži od preduzimača, da mu ovaj da na raspoloženje potrebnu radnu snagu i odgovarajuće instrumente kao i alat za merenje, sprave i materijal za kontrolu rada u birou.

(²) Sve mane i nedostatke, koje inspekциони organ utvrdi u elaboratu ili na terenu dužan je preduzimač ukloniti u roku, koji mu pismeno odredi inspekциони organ.

Član 28.

Sporove čisto tehničko-katastarske prirode nastale između preduzimača i inspektionog organa konačno rešava Ministarstvo poljoprivrede na osnovu mišljenja Ministarstva finansija. Ministarstvo finansija daće to mišljenje na osnovu izvida i mišljenja inspektionog organa Ministarstva finansija Odeljenja katastra i državnih dobara. Preduzimaču se u ovakvom slučaju može produžiti rok utvrdjen ugovorom ili zapisnikom o licitaciji. Sve eventualno nastale troškove oko takvih izvida snosi takođe preduzimač.

Član 29.

(¹) Svaki ugovor mora se sastaviti u šest originalnih primeraka. Zapisnik o licitaciji sastavlja se u jednom originalnom primerku i pet overenih prepisa. Čim Banska uprava primi ugovore, ima svih šest primeraka podneti Ministarstvu poljoprivrede. Ovo će prethodno jedan primerak ugovora dostaviti na mišljenje Ministarstvu finansija Odeljenju katastra i državnih dobara, koje će najdalje u roku od 15 dana dostaviti Ministarstvu poljoprivrede odgovor uz povratak ugovora. Na to će Ministarstvo poljoprivrede doneti svoje rešenje i po jedan primerak odobrenog ugovora dostaviti preko Banske uprave poslodavcu i preduzimaču. Istovremeno će biti obavješteno i Ministarstvo finansija Odeljenje katastra i državnih dobara o odobrenju ugovora uz dostavu dva primerka ododrenih ugovora.

(²) Ministarstvo finansija će jedan primerak odobrenog ugovora poslati nadležnoj Finansijskoj direkciji otketu za katastar i državna dobra radi vođenja nadzora i preduzimanja revizije.

(³) Na isti način postupiće se i sa zapisnicima o licitaciji.

Član 30.

Preduzimač je dužan da javi Banskoj upravi a istovremeno i Finansijskoj direkciji odseku za katastar i državna dobra, dan i svrhu izlaska na teren kao i povratak sa terena.

Član 31.

(¹) Čim preduzimač dovrši onaj deo tehničkih radova, koji je potreban za utvrđivanje objekata, dostaviće ceo elaborat Banskoj upravi, koja će ga sa svoje strane ispitati i zatim dostaviti nadležnoj Finansijskoj direkciji odseku za katastar i državna dobra u svrhu pregleda u tehničkom pogledu.

(²) Finansijska direkcija vratiće taj elaborat Banskoj upravi najdalje u roku od 30 dana predviđenom u čl. 193 kat. Pravilnika VII deo II odeljak.

(³) Nakon pravomoćnosti odluke o utvrđivanju objekata vratiće Banska uprava ceo elaborat preduzimaču, da ovaj nastavi radove prema stanju postupka.

Član 32.

Kada preduzimač dovrši sve u ugovoru predviđene tehničke radove, postupiće se po odredbi iz čl. 31 stav 1 ovog Pravilnika. Finansijska direkcija pregledaće sve glavne i pomoćne delove elaborata i odobriti ga na osnovu čl. 43 i 44 Zakona o katastru zemljišta i § 1 stav 4 Zakona o zemljišnoknjižnim deobama, otopisima i pripisima od 31 decembra 1930 god. ako izrada elaborata odgovara zemljišnoknjižnim i katastarskim propisima (§ 1 stav 3 Zakona o zemljišnoknjižnim deobama; § 154 do 156 Pravilnika za vođenje zemljišnih knjiga i čl. 34, 40, 66 do 68, 135 i 193 katastarskog pravilnika VII deo II odeljak). U protivnom će Finansijska direkcija postupiti po odredbi iz čl. 70 katastarskog Pravilnika VII deo II odeljak.

Član 33.

(¹) Nakon pravomoćnosti odluke o eksproprijaciji postupiće se sa tehničkim elaboratom po odredbama Zakona o zemljišnoknjižnim deobama, otopisima i pripisima od 31 decembra, 1930 god. radi provođenja u zemljišnim knjigama i u katastru zemljišta.

(²) U pogledu broja primeraka deobnih planova važe odredbe iz § 1 stav 5 Zakona pomenutog u prednjem stavu.

(³) Primerci deobnog plana, namenjeni za katastarske i

zemljišnoknjižne vlasti, imaju biti izrađeni na providnom platnu.

(4) Kada je broj novih parcela, nastalih usled deobe suviše veliki, tako, da se svi podaci po čl. 8 ovog Pravilnika ne mogu upisati u tabelarni pregled na samom deobnom planu, preduzimač će izraditi taj pregled u zasebnom dodatku deobnog plana, a u istom obliku i iste sadržine i sa istim brojem stubaca.

Član 34.

Tehnički radovi po ovom Pravilniku odnose se na uži i širi maksimum, eventualni supermaksimum i sve nekretnine, koje dolaze u obzir za eksproprijaciju.

Član 35.

U slučaju, da se tehnički radovi izdaju u rad putem licitacije, interesenti (veliki posednik i agrarni subjekti) dužni su 50% od ugovorene sume položiti kod Banske uprave pre početka tehničkih radova, a ostatak pre donošenja eksproprijacione odluke.

Član 36.

Ovaj pravilnik stupa na snagu, kad se oglasi u „Službenim novinama“.

Br. 45488/VI-a
15 jula 1931 god.
Beograd.

Француско норвешка поларна експедиција

Ове године у току месеца јуна, јула и августа, једна поларна експедиција састављена од француских и норвешких научника ишла је у северне поларне крајеве ради научних испитивања.

У тој експедицији узео је учешћа и наш научник г. Др. Михаило Петровић проф. Университета. Он је изложио за јавност сараднику „Политике“ у краћим потезима ток пута те експедиције; што и ми ради актуелности истакнутих проблема и занимљивости самог пута износимо у изводу пред наше читаоце.

Не треба замишљати, да се под „поларном експедицијом“

има разумети само таква експедиција која постави себи за циљ да допре до пола.

Допирање до самога пола имало је још свога нарочитог научног интереса док у томе 1909 године није успела једна американска (Пиријева) експедиција, која је са великим и дуготрајним напорима допрла до северног пола и нашла да је то једна тачка на отвореном мору, на којој је морска дубина око 3000 метара.

Поларне експедиције имају шири круг послова, који се поглавито састоје у геодетским, геофизичким, океанографским, метеоролошким, природњачким и другим испитивањима тако зване „поларне области“, а то је целокупна ледена област што окружава пол, у којој непрегледне масе леда и снега не нестају ни при интензивном летњем топљењу и где лед, снег и атмосферске прилике стварају, у свако доба године, несавладљиве препоне и сметње за саобраћај.

После успеха американске експедиције, покушаји да се допре на пол имају више спортског но научног значаја. осим ако би у исто време, оставши дуже време на полу, успели проширити круг знања о приликама у непосредној близини пола, као и на њему самом.

Научни послови, ради којих се организирају и шаљу поларне експедиције, разноврсни су и многобројни. То су најчешће они научни послови који се свode на ово: *одређивање земљине сљошћености на полу и померање пола у току времена; физичке појединости поларних крајева, као што су: атмосферска рефракција, оптички миражи, северна свeтлост* (о чијој се суштини још ништа поуздано не зна), њене периодичке и аperiodичке промене, њихова веза са магнетним појавама; *земни магнетизам* и његове дневне, годишње и дугорочне промене; *разноврсна хидрографска, геолошка, океанографска, метеоролошка природњачка и друга испитивања*, која често имају да потврде или одбаце какву научну хипотезу; исправке и допуњавања географске и хидрографске карте, и тако даље.

Експедиција у којој је учествовао проф. Петровић имала је, поред неколико послова побројаних врста, још и један специјалан посао који до сад није имала ни једна поларна експедиција. Но о томе проф. Петровић не жели да се шта у овај мах предаје јавности, јер је то био заједнички посао учесника експедиције који није за публикацију док не буде прво

саопштен тамо где је експедиција обавезна да то учини. Можемо казати само то да је тај посао захтевао сарадњу физичара и математичара, што је поред спортског и другарског разлога и био поглавити повод учествовању проф. Петровића у експедицији.

До ледене препоне на $81^{\circ} 21'$ северне ширине још се и могло, са напорима и са нешто среће, пловити бродом, пробијајући се кроз санте и између ледених брда (ајсберга), а одатле на север настаје неколико метара дебела ледена кора (банкиза), коју никакав брод на свету не може пробијати, а по којој се у то доба године, због честих и опасних пукотина у леду, не може ићи ни сувоземним подвозним средствима (пешке или саоницама).

Пре но што је наишла на несавладљиву ледену препону, експедиција је, пробијајући се кроз санте и ајсберге, прешла једну пространу ледену област кроз коју се може пловити само за време краткога лета, (јуни, јули и почетак августа), па и то само онда кад се за то време имају онако изузетно лепи дани као што их је имала експедиција за време свога путовања и рада.

За све време од како се прешао „поларни круг“ ($60^{\circ} 33'$ северне ширине) трајао је дан, и сунце никако није залазило. Тако се, пошавши од Северног Предгорја (Nordkar) пловило поред Медвеђег Острва, целога Шпицберга, његових шиљатих каменитих брда и фјордова, до Острва Данаца на северозападном крају Шпицберга.

Са тога је острва Андре 1897 године са своја два друга, на обичном сферичном балону „Oern“ полетио у пропаст, у правцу пола, да буде прошлога лета, после 33 године, нађен на Белом Острву, источније и нешто мало северније од места са кога је пошао.

За тим се пловило поред малих али за китоловце важних острва Амстердам, Мофин и Седам Острва до поменуте тачке на мору где се наишло на непроходну ледену брану.

Отпочевши одатле поверени јој посао, експедиција је на своје броду полако пловила поред леденог зида ка Гренланду, најпре сасвим на западу, а доцније на југозапад, не удаљујући се од ледене бране више но што је било потребно за њене послове.

На путу је од времена на време наилазила на бродове који у близини банкизе лове китове, или морске псе, морске

лавове, беле медведе и др. за индустриска и трговачка предузећа којима припадају.

У неколико махова наилазило се и на Ескиме који на најпримитивнији начин лове морске псе, поларне лисице, зеचेва или рибу, од чега искључиво и живе.

Ловачки бродови и њихова посада били су једини представници цивилизације на које се могло наићи на томе тешком путу од коју хиљаду километара.

Тако постепено силазећи поред ледене коре, кроз санте од леда и између ледених брда правцем југозапада и радећи у путовању своје послове, експедиција је угледала земљу код залива Скоресби-Сунд на Гренланду.

Но на томе се месту није могло изаћи на суво, јер је обала била од брода растављена леденом кором од три метра дебљине и четири километра ширине, испресецана опасним провалама и пукотинама. Али, продуживши пут поред ледене бране, која је постајала све ужа и приближавала се поступно источној обали Гренланда, могло се, на почетку, код залива Краља Оскара, изаћи на тврду земљу, после једномесечне непрекидне пловидбе између santi и ајсберга.

Ту је био довршен посао експедиције, која се одатле упутила право на југ до малог ескимског насеља Ангмагсалик. Одатле се преко Исланда, острва Ферое, Шетландских и Оркадских острва, Шкотске и Западне обале Енглеске, вратила у Денкерк, одакле је и пошла.

Rad Glavne Uprave

Prema zaključku VI. redovne sednice održane 30. juná t. g. (izvod iz zapisnika štampan je u prošlom broju našeg časopisa) Glavna Uprava preduzela je bila korake, da se pitanje jedinstva geometara i geodeta u celoj državi, reši jednom definitivno. U tom smislu razaslati su bili pozivi svim našim sekcijama, dalje, Udruženju katastarskih geometara i inžinjera — Beograd, Udruženju Geodeta Ljubljana i splitskim geometrima. U pozivu jasno je bilo naznačeno, da će se održati zajednička konferencija predstavnika svih udruženja, kako bi se našlo najpovoljnije rešenje i odredio nacrt, po kom bi se izvršilo jedinstvo geometara i geodeta cele države.

Na žalost za tu konferenciju odziv tih udruženja bio je slab. Udruženje Geodeta Ljubljana kao ni splitski geometri nisu odgovorili na poziv do sada. Udruženje kat. geom. i inž. odgovorilo je da nije protiv sporazuma ali takvog, koji bi bio na bazi nekog saveza sa našim udruženjem a nikako da budu kao neka potčinjena sekcija udruženja Geometara. Sekcije našeg udruženja i ovoga puta pokazale su najviše volje za zajednicu i opšte dobro i shvatile smisao i napor svoje Gl. uprave za napredak i budućnost naše struke.

Sve sekcije odgovorile su pravovremeno na naš poziv, odobrile korake Gl. uprave i odredile svog predstavnika za pomenutu zajedničnu konferenciju, izuzimajući sekciju Beograd, koja to još nije učinila.

Važnost istaknutog problema nije tako mala kako to možda izgleda pojedincima pa čak i nekim udruženjima. Nedovoljni kontakt između pojedinih udruženja uticaće na slabljenje drugarskih veza a jasno je samo po sebi da će i struka od toga trpeti.

Ima ih koji prebacuju Gl. upravu, da se pokazuje snishodljiva prema ostalim udruženjima koja su i mladja i brojno stabija od našeg udruženja. Međutim ovi bi trebali da uvide, da je baš Gl. uprava pokazala puno razumevanja i predusretljivosti u ovoj situaciji prema svim udruženjima kad je u pitanju jedinstvo geometarskih i geodetskih snaga.

Od nas je, kao od najjače organizacije, i trebala da potekne inicijativa. Problem, koji je postavljen pred Gl. upravu, ako uprava povoljno reši, to će joj biti nagrada a ako ne, ona će se povući i ustupiti mesto onima koji smatraju, da će idući drugim putem moći više koristiti celini.

Ovaj apel upućujemo ne samo članovima našeg udruženja nego i članovima ostalih geometarskih i geodetskih udruženja, da o ovim stvarima razmisle i da svojim radom pomognu naša nastojanja.

Medjusobna popuštanja, koja uože prihvatiti jedna celina, a ta popuštanja su od koristi istoj, od uvek su bila najpohvalnija stvar.

Glavna uprava je posle sednice od 30. juna t. g. održala još tri konferencije članova uprave koji se nalaze u Beogradu pod predsedništvom g. geod. gen. Boškovića. Na tim konferencijama rešavani su redovni poslovi Uprave.

Na poslednjoj konferenciji održanoj 30. sept. t. g. rešeno je da se sazove redovna sednica Gl. uprave u toku meseca okto-

Међународни конгрес географа.

У Паризу је од 16 до 25 ов. м. одржан међународни конгрес географа коме је присуствовало преко 600 делегата из целог света. Нашу су земљу претстављали генерал г. Стеван Бошковић, начелник Војног географског института и професори Универзитета г. г. Павле Вујевић и Боривоје Ж. Милојевић из Београда, г. г. Милан Шеноа и Артур Гаваци из Загреба и г. Антон Шелик из Љубљане.

Пошто је отворен у великој сали Сорбоне, конгрес се поделио на секције.

У првој, топографској и картографској, секцији особито су важна питања била фотографија са аероплана (показао се огроман значај топографског снимања из ваздуха, нарочито за неиспитане пределе) и претстава терена на картама.

У другој секцији, за физичку географију: испитивање латералних и речних таласа; испитивање климатских периодских варијација у историском добу; питање локалних климата, специјално у Европи; питање терцијалних површина, специјално у Европи; везе између карсне и речне нормалне ерозије, и питање дина.

У биографској секцији: питање испитивања биљног и животињског света на планинама; припрема палеографских карата из плио-плеистоцене епохе ради испитивања географске средине првобитног човека (питања где су онда била мора и копна, и каква је била средина); утицај човека на распрострањење живих бића (не рачунајући културне биљке и домаће животиње).

Антропогеографска секција: питање насеља; географски захтеви и утицаји комуникационих средстава у односу на локалну индустрију; образовање, развитак и распрострањење варошког становништва; географски услови урбани-

зма; распрострањење људских група у тропским крајевима; наводњавање у сувим крајевима; начин на који се може претставити густина становништва.

Пета секција: историска географија.

Шеста: библиографија и настава (најважније питање: место географије у средњим и основним школама).

Делегати су на конгресу приказали много радова. И наши су научници приказали знатан број радова. Тако је генерал г. Бошковић одржао три предавања: од којих једно о топографском снимању у нашим високим планинама. Г. Бошковић је поднео извештај о досадашњим нашим радовима Војно-географског завода. Конгрес је успесима нашег Војно-географског института одао признање.

Један нови мали универзални бусолни инструмент. Настојања рационализације у целокупном раду на премеравању, а особито помањкање модерних инструмената шумарске и агрикултурне технике, довела су до конструкције једног новог бусолног инструмента.

Недостаци досада изражених типова: непостојаност рада са истима, нетачност и несигурност резултата мерења, потреба честог мењања места за читање хоризонталног и вертикалног круга као и за посматрање кроз дурбин, даље, тежина при транспорту као и врло велике димензије уклоњени су ниже описаним инструментом.

Темељна нова конструкција, избор узорних типова од чврстог материјала, као и примерна решења нових конструктивних делова, пружају шумарским, агрикултурним и осталим техничарима читав низ преимућства на које се треба обазрети. За ова преимућства као и за употребљивост самог инструмента потребно је дати један мали опис.

Особиту пажњу заслужује, пре свега

читање на истом месту хоризонталног и вертикалног круга као и посматрање кроз дурбин. Посматрач је с тога у стању, да све податке одмах добије са највећом тачношћу и сигурношћу а да не мења место.

Применом једног новог система подела и читања добија се вишеструка брзина читања углова, при том сасвим искључујући грешке.

Либела предвиђена за магнетско оријентирање лежи у кругу, сасвим прегледно и централно на поклопцу који штити хоризонтални круг и на ком се истодобно налазе унакрсне либеле које су потребне за постављање инструмента у вертикалан положај.

Добро својство употребе затвореног дурбина са унутрашњим фокусирањем; комбинована изградња стака дурбина, либела и призама; врло добра заштита свих делова и много других преимућстава, као кутија за транспорт од лаког метала, димензија $140 \times 230 \text{ mm}$ заслужују пажњу.

Ове инструменте израђује фирма *Gebrüder Miller G. m. b. H. Innsbruck, Österreich.*

У Одељењу Катастра и Добара постављени су за чиновничке приправнике: Бун Љубомир а Шахимпашић Недим.

Поднели су оставке на службу због одслужења војног рока, кат. пом. геом. метри Николић Радован, Мелентијевић Владислав, Нешић Петроније. Чиновнички приправници: Вилдаревић Атанас, Дракулић Војислав, Миловановић

Драгољуб, Бујичић Василије, Мирковић Јован, Пушић Боривоје, Минић Ананије и Петковић Ђорђе.

Код катастарских Управа. Премештаји: Премештен је Странд Рудолф кат. пом. геом. из кат. управе Љубљана у Бановинску управу, Матушић Роберт кат. геом. из Сплита у Супетар.

Пензионисања и оставке. Пензионисани су кат. инспектори Пасник Фрањо Чеперлић Мата и виши кат. геом. Јерковић Фердо.

Поднели су оставке кат. геом. Сакач Златко и кат. пр. Винцетић Блажа.

Читуља. Умрли су кат. инсп. Гешвид Ото и кат. геом. Алић Јосип. Слава им!

Из задруге. Стање Задруге геометара за штедњу и кредит било је крајем месеца септембра 1931. год. следеће: Удела Дин. 143.056.—, меничних зајмова дин. 92.157.—, фонд за подизање дома дин. 44.019.—, резервни фонд дин. 3.102.—, фонд за помагање дин. 2.162.—, улога дин. 1.000.—, привремених позајмица дин. 3.000.—, готовина у благајни дин. 8.317.—, уложено код Југобанке дин. 90.040.—

До сада се у Задругу пријавило 186 чланова. Један члан је иступио ради одласка у иностранство; 3 члана су искључена у смислу Правила пошто се њихова дуговања наплаћују судским путем; 22 члана су брисана, јер су били у недозвољеном заостатку с уплатама удела. Према томе броји Задруга сада 160 чланова.

Одговорни уредник Stevan Vidak Obl. direktor katastra u penz. i obl. civ. geom. Ribnikarova ul. br. 9. Novi Sad. Tel. 22-20.

Уредник и редактор Ing. Jovan Raslapčević ul. Lazara Sočice 9. Beograd

Власник и издavaч Главна Управа Удруж. Геометара Кралј. Југославије Kosačićev Venac 29.

Штампарија „ГУНДУЛИЋ“ Доситејева 3. — Телефон: 20—716

Милисав М. Пешића, Радничка ул. бр. 20 — Београд и

Милорада Ђ. Милићевића, Шајкашка ул. бр. 8. — Београд.